SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1375

av Jesper Skalberg Karlsson (M)

Snabbare myndighetsbeslut

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga en översyn av förvaltningslagen för att på ett ändamålsenligt sätt få ned ledtiden för myndighetsbeslut och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga en förtydligad serviceskyldighet i myndigheternas regleringsbrev, så att denna omsätts i tidig och tydlig vägledning i tillståndsärenden, och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Med goda intentioner infördes år 2018 en ny förvaltningslag med ett rättsmedel mot långsam handläggning. När ett ärende som inletts av en enskild inte har avgjorts i första instans inom sex månader kan parten som huvudregel begära ett avgörande. Myndigheten ska då inom fyra veckor avgöra ärendet eller avslå begäran. Det är alltså inte en generell tidsgräns för själva sakbeslutet. Men insikten var välkommen: tidsaspekten spelar roll.

Behovet av snabbare beslut kvarstår dock. Tillväxtverkets delrapport från 2026 visar att handläggningstiderna i de undersökta företagsärendena sammantaget ökade mellan 2024 och 2025. Enligt förvaltningslagen kan ett avslag på en begäran om avgörande överklagas, men överinstansen avgör då inte själva sakfrågan. Om överklagandet bifalls

ska den i stället förelägga beslutsmyndigheten att avgöra ärendet. Det behövs därför en översyn av hur reglerna kan ge den enskilde ett mer verkningsfullt skydd mot oskälig väntan, för idag upplever många att deras ärende bara bollas mellan myndigheterna.

En bättre ordning bör utredas, för att få upp farten i lämpliga delar av myndighetssverige. Att en ansökan om att anlägga en kärnkraftsreaktor på en plats där det inte tidigare funnits kärnkraft kräver en omfattande prövning är inte konstigt. Men bygglov och andra beslut som inte fordrar stora utredningsresurser bör gå betydligt snabbare än idag.

En översyn bör pröva tydliga tidsfrister anpassade efter ärendenas komplexitet, en samordnande myndighet när flera instanser är inblandade och möjligheten att lämna samma uppgifter vid ett enskilt tillfälle. Även nedsatta avgifter eller ersättning vid oskäliga dröjsmål bör övervägas. För enklare tillståndsärenden kan det prövas om uteblivet beslut inom en viss tid ska innebära ett automatiskt godkännande, när det är förenligt med EU-rätten och skyddet för hälsa, miljö och tredje mans rättigheter. För tid spelar roll och uppgiften att få hela Sverige att växa kan inte vänta.

Vidare bör fler myndigheters regleringsbrev innehålla tydliga krav på hur den befintliga serviceskyldigheten ska omsättas i praktisk vägledning i tillståndsärenden och hur arbetet ska följas upp. Sökanden behöver tidigt få veta vilka underlag som krävs, hur prövningen går till och vilka kompletteringar som kan behövas. Det är rimligt att myndigheter inte agerar som konsulter för att sökanden ska få sin vilja igenom. Men gränsen mot konsultverksamhet får inte bli ett hinder för tydlig information och praktisk hjälp. Utebliven vägledning i början kan leda till onödiga kompletteringar och längre handläggning senare. En bättre balans vore därför att myndigheter ger tidig och tydlig vägledning till sökanden - för att spara tid både åt sig själva och dem som väntar på beslut. Detta bör ges regeringen till känna.

Jesper Skalberg Karlsson (M)